

da za njihove nemške otroke ustanovi v Ljubljani šolo z nemškim podučnim jezikom. Deželna šolska oblast je takoj potrdila prošnjo in naročila ljubljanskemu mestnemu zboru, da ustanovi tako šolo. Mestni zbor ljubljanski se je nekoliko obotavljal, akoravno ni dvomil o postavnosti zahteve, marveč je mislil, kakor se je pozneje tudi pokazalo, da za novo šolo ne bo potrebnega števila nemških otrok. Visoko ministerstvo pa je hitro opomnilo mestni zbor na njegovo dolžnost ter mu naročilo, da ustanovi nemško šolo.

Večkrat smo v tej visoki zbornici uže slišali hvalo omike in kulture nemškega naroda, ki mnogo prekosí v omiki druge narode. Mi temu ne ugovarjamo, kar je pa tudi umljivo. Vi imate pri rokah vse sredstva in pripomočke za višje izobraženje in omiko, v prvi vrsti pa ljudsko šolo na podlagi materinega jezika, ki je po mojih mislih najboljši faktor, da se razširi splošna ljudska omika. (Prav res! na desnici.)

Slovanski prebivalci niso tako srečni in tù je tudi vzrok, da so v omiki zaostali za nemškim narodom. Mnogi še sedaj nimajo nobene ljudske šole na podlagi materinega jezika, ker jim šolske oblasti niso tako postrežljive, kakor je národna deželna šolska oblast v Ljubljani proti nemškim prebivalcem. (Prav res! na desnici.)

Nedavno smo slišali v odgovoru na neko interpelacijo, kako trdovratno se brani nemška občina litomeřiška, za 160 českih otrok ustanoviti česko šolo. Tudi se še živo spominjamo, kake demonstracije so se vršile pri deželni šolski oblasti na Nižje-Avstrijskem, in koliko se je bilo treba bojevati, da se je na Dunaji ustanovila česka šola za posebno veliko število českih otrok.

V Trstu je okoli 1400 slovenskih starišev poslalo prošnjo mestnemu zboru, da jim ustanovi za slovenske otroke slovensko šolo. Toda mestni zbor v Trstu se še toliko ni potrudil, da bi se posvetoval o prošnji, prešel je o nji kar na dnevni red.

Prosilci so se pozneje obrnili do cesarskega nameštva v Trstu; a minuli ste skoraj uže dve leti (čujte, čujte! na desnici), nameštvo pa še sedaj ni odgovorilo, ne povoljno, ne nepovoljno na prošnjo 1400 slovenskih starišev. (Čujte, čujte! na desnici.)

Kako bi gremeli gospodje na oni (levi) strani visoke zbornice, ko bi se kaj enacega prigodilo nemškim prebivalcem v Pragi ali v katerem drugem českem mestu, ako bi se predrznil cesarski namestnik na Českem, da ne bi odgovoril na tako opravičeno prošnjo toliko časa! (Prav res! na desnici.)

Jako značilen je tudi ta-le slučaj: Mestni zbor ljubljanski je sklenil pred nekaterimi leti, da mora biti v mestnih ljudskih šolah podučni jezik slovenski kot materini jezik otrók; nemški jezik naj se podučuje kot obligaten predmet od tretjega razreda naprej.

(Dalje prihodnjič.)

Politične stvari.

Iz državnega zbora.

Budgetna razprava bliža se svojemu koncu. V razpravi proračuna za trgovinsko ministerstvo porabilo je še nekaj poslancev izreči svoje želje v veliki naši trgovinski politiki, naglašale so se izrekoma naše razmere z Rumunsko, deloma tudi one z Nemško in Laško. Stališče poljedelcev in živinorejcev naglašal je posebno dobro gališki poslanec Javorski, naglasujoč, kolika škoda se je odvrnila od naših živinorejcev, odkar so zaprte meje naše proti Ruski in Rumunski, izrekel je govornik dalje nado, da bode trgovinsko ministerstvo tudi dalje še skrbelo, da se naša živina obvaruje nalezljivih bolezni, ako bi se tudi po ponovljeni trgovinski pogodbi dovolilo vvažanje vnanje živine.

Trgovinski minister odgovarjal je v vsestransko zadovoljnost, akoravno je moral marsikaj zamolčati, ker obravnave z Rumunsko še niso dognane.

Druga vrsta govornikov, na priliko, nek profesor Richter, porabila je to priliko, zopet z vso surovostjo „nemške kulture“ udrihati po bivšemu ministru Pinotu, češ, da je z dovolitvijo naprav privatnih telefonov na Dunaji izdajal državne koristi. — Trgovinski minister Baquehem je ta napad na bivšega ministra z vso odločnostjo zavrnil rekoč, da je sedaj, ko je skušnja storjena, lahko soditi, ko so se pa te stvari vpeljavale pri nas, pa še nihče ni mogel vedeti, ali bodo ta podjetja dajala kaj dohodkov ali pa zgubo.

Tretja vrsta govornikov, med njimi izrekoma Roser, zahtevali so povikšanje plač za nižje poštarske in telegrafiške uradnike in uradnice in pa služabnike. Minister obljubil je tudi gledé teh nekoliko storiti uže v drugi polovici tega leta, izdatno pomagati, pa se ne dá tako nagloma, ker so denarne razmere sploh preneugodne.

In še dalja vrsta govornikov priporočala je zgradbo novih železnic. Tu je izmed Slovencev poprijel besedo poslanec Pfeifer, ter je s živimi barvami risal žalostne gospodarske razmere na Dolenjskem, povdarjal izrekoma, koliko zaostaja in škode trpi ta del kranjske dežele zaradi slabo izpeljanih cest in pomanjkanja vsakake železniške zveze. — Na drobno razložil je živo potrebo, da se zgradi uže vendar enkrat dolenjska železnica, povdarjal, da so uže zdavnej dognane vsa pripravljalna dela, da je tudi deželni zbor kranjski izrekel pripravljenost svojo, vkljub ubožnosti dežele, pripomoči k zgradbi te železnice, in da je deželni odbor dobil nalog, pozvedavati, kolike pomoči se je nadejati od strani države in drugih interesentov. Sklepal je govornik s prošnjo do vlade, da naj to prizadevanje dežele krepko in dejansko podpira, da se vendar enkrat uže vresniči, tako vroča želja Dolenjske po silno potrebnih lastnih železnicah.

V ponedeljek pričela se je razprava o proračunu poljedelskega ministerstva.

Prvi govornik, nemški kmet s severne Česke, Křepek, govoril je dolge pol ure, deloma prazne, de-

loma surove čenče, o katerih bi bilo težko povedati, kaj jim je bilo jedro, ker ga niso imele; enako težko bilo bi reči, ali spadajo v budgetno razpravo in v kateri oddelek.

Lienbacher se je kot drugi govornik oziroma prvi „za“ strogo držal stvari. V kolikor so se besede tikale politike, kazal se je govornik sicer „divjaka“, v obče pa je brez ovinka priznaval pravo spoznanje potreb kmetijstva in pa dobro voljo pomagati mu, pri osebi ministra za poljedelstvo. — Našteval je na drobno, kaj je ministerstvo do sedaj uže storilo za izboljšanje kmetijstva, omenjal pa je tudi na podlagi nagibov vladinih k predlogu o dedinskem nasledstvu pri kmetijskih posestvih srednje velikosti, da je vlada v obče uže mnogo storila, toda onih zaprek, katere je sama navedla, da zadržujejo izboljšanje in zdrav razvoj našega kmetijstva, še ni odpravila nobene. — V obče je L. obžaloval, da poljedelskega ministra drugi ministri ne podpirajo zadosti in njemu samemu priporočal je večjo odločnost in stanovitnost v zahtevanju onega, kar spozna za potrebno.

Za Lienbacherjem govoril je Steinwender in za tem minister grof Falkenhayn.

Steinwender ostal je pri stvari in je v dolgem govoru navedel dolgo vrsto pritožeb gledé škode, katero prizadeva divjaščina poljedelstvu, gledé planin itd.

Minister pa je odgovarjal mirno, stvarno in primeroma kratko na ugovore tega dneva in pa na ono, kar se je v prejšnji budgetni razpravi govorilo k zadevam njegovega področja.

Naši dopisi.

Iz Ljubljane. — Boj za naš Trst, ki se je živahno zopet vnel med zadnjo, še ne dognano budgetno razpravo v zbornici poslancev državnega zbora, nadaljuje se še vedno in to jako živahno v časništvu našem. Borbe se vdeležujejo „Soča“, tržaška „Austria“, „Sl. Narod“, „Slovenec“ in dunajski „Vaterland“. — Ker so Luzatto, Burgstaller in Hohenlohe tako po gadje sikali zoper to, da so slovenski poslanci le omenili irredente na Primorskem in lučali krog sebe z „obrekovanjem“ in sumičenjem, potrudil se je izrekoma „Slovenec“ in za njim „Vaterland“ od zadnjega ponedeljka, spominu onih gospodov malo na pomoč priti in naštetih nekoliko, obče znanih činov primorske irredente. „Slovenec“ praša v državnem zboru tako zgovorne „patriote“ tržaške, zakaj niso enako zgovorni tudi v mestnem starištvu tržaškem, zakaj trpé, da „Independente“, glavno glasilo tega starištva, poroča vse, kar se godí pri laškem dvoru in v glavnem mestu italijanskem, trdovratno pa molči o tem, kar zadeva našo prevzvišeno, vladarsko rodbino; list, ki je s par vrsticami omenjal patriotične slavnosti pri krstu vojnega broda „Štefanija“ v Trstu, po osem dni pa poroča o enakih laških slavnostih v Benetkah in Florencu. Zakaj molčita ta dva patrijota, ko se redarji tržaški za prihod cesarjev devajo v naj-

slabejo opravo in se oblečejo praznično, kedar se priredijo narodno-italijanske svečanosti, v zakaj se nista oglašila, ko je mestni odbor sklepal med gromovitimi demonstracijami lahonske galerije in zahvalni adresi do kralja laškega; in ali sta velika patrijota pozabila, kaj se je v Trstu godilo ob času 500letnice, ob času navzočnosti cesarjeve, ali jima ni znano, da se je načelnik laškega delavskega društva odpovedal predsedništvu, ko je društvo sklenilo z večino glasov, da se hoče s zastavo vdeležiti patrijotične slavnosti itd.?

— V državnem zboru dospela je zbornica poslancev blizo konca svojega delovanja, in kakor čujemo, sklenjeno bo še v teku tedna — imenuje se petek večer kot konec zborovanja. — V ponedeljek dopoldne priredil je klub Hohenwartov, da se je pela po rajnkem članu svojem Mihi Pavlinoviču mrtvaška maša v cerkvi minoritov v Alzarskem predmestju. Maševal je g. kanonik Klun; vdeležili so se pa svečanosti zastopniki vseh desniških klubov in zelo veliko število častiteljev in rojakov pokojnega. — Daljna novica v državno-zborskih krogih je ta, da se je vsled zlorabe zaupanja po enem poslancu, česki klub čutil prisiljenega, skleniti razpust, da se je pa takoj drugi dan na podlagi novih pravil osnoval brez dr. Gregerja. — Enako se je združilo izmed onih poslancev, ki so nedavno izstopili iz „nemškega“ kluba, 16 poslancev v nov poseben klub z imenom „deutsch-nationale Vereinigung“ za predsednika izvolili so si ti gospodje Steinwenderja in v programu trdijo, da se hočejo držati načel „nemškega“ kluba z razločkom, da na prosto puščajo članom svojim, ali so filosemiti ali antisemiti. Nasproti nemško-avstrijskemu klubu izrekajo, da so nasprotniki sedanje vlade, da pa se jim zdi brezupno prizadevanje manjšine sedaj priti do krmila.

— Vreme bilo je zadnje dni hladno, v mnogih krajih bile so hude ure s točo in v nekaterih krajih padlo je snega do pol čevlja debelo. Z domačih krajev k sreči do sedaj še nismo čuli o vremenskih nezgodah.

— Anastazij Grünov spominek bil je na praznik vnebohoda zopet onesnažen, k sreči pa je policija zasačila tudi dva pobalina, katera sta na sumu, da sta se pečala z osnaženjem. Prijeta sta oba rokodelska učenca, eden 15, eden 16 let star, in ako sta prava, imela bode ta prilika, premišljevat nespametno svoje početje. Dopisniki nemškutarskih listov in pa poslanci Plener, Pollak, Menger, Derschatta in drugi taki pa zgubijo s tem lep predmet za svoje velike govore in za zdihovanje zavoljo „surovosti“ slovenske Ljubljane.

— Poslanec Nabergoj priporočal je včeraj v državnem zboru, da bi za okoličane tržaške vlada privolila nekaj štipendij za obiskovanje slovenskega oddelka goriške kmetijske šole.

— „Koroške bukvice“, slovenskemu ljudstvu v poduk in kratek čas, izdaja in zaklada Filip Haderlap (Jurjev), izšla sta ravnokar 2. in 3. snopič, po znižani ceni 10 krajc. snopič. Kdor je prvega po 15 kr. plačal, naj za